

Uvodna riječ

Prvi dio naslova temata *Drugim očima: zagrebački talijanistički prilozi* kojim svoj rad čitateljima *Književne smotre* predstavljaju članovi Katedre za talijansku književnost Odsjeka za talijanistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu posudili smo od pripovijesti Luigija Pirandella. Novela “Drugim očima” talijanskoga nobelovca nije predmet nijednoga od ovdje okupljenih istraživanja, ali njezinu jezgrovitu naslovnu sintagmu preuzimamo kao prikladnu poveznicu među svojim raznolikim prilozima, pa u neku ruku čak i kao prešutno geslo dugogodišnje tradicije Katedre. Spomenuti izraz u izvorniku sažima središnji pripovjedni događaj, korjenitu promjenu načina na koji junakinja vidi jedan te isti predložak, fotografiju njoj isprva strane i od nje posve različite osobe, koju stane doživljavati kao sućutnu sugovornicu u imaginarnom povjerenju o objema zajedničkoj sudbini; dok je gledaju druge oči, oči jedino slikom nazočnoga drugog bića, ona uči da i njezine vlastite oči sada vide drukčije. Učinilo nam se da motriteljica iz Pirandellova teksta uzorno opisuje naš položaj, ne samo pred talijanskim i ne samo pred književnim tekstom.

Svakom je proučavatelju strane književnosti razumljivo zašto talijanisti izvan Italije talijansku književnost uvijek čitaju “drugim očima”, istodobno prikraćeni i slobodni u usporedbi sa stručnjacima u

matičnoj zemlji; poznato mu je i u kojem je smislu stanoviti odmak od uglednog čitateljskog i tumačiteljskog naslijeđa ujedno i nužan uvjet čitanja i tumačenja. Talijanska je književnost temelj talijanske humanistike pa stoga i okosnica djelatnosti naše Katedre; međutim, posljednjih godina Katedra i svoju akademsku ulogu i talijansku književnost nastoji vidjeti drugim očima, proširujući obzor na kinematografiju te spregu književnosti s filmom, glazbom i slikarstvom, o čemu svjedoči nekoliko tekstova u ovome broju *Književne smotre*. Talijanistički prilozi koje ovdje predstavljamo bave se temama u rasponu od srednjega vijeka do 21. stoljeća i zajednička im je crta upravo što svaki od njih iskušava pogled drugim očima. Tako se iz perspektive ženskih studija proučava likovni prikaz biblijskog ženskog lika, a kanonska djela poput Danteovih tumače se metatekstualno; iz animalističkog se motrišta istražuje granica ljudskog/ženskog/životinjskog, dok se iz kulturološkog predstavljaju neistraženi opusi talijanskih pisaca hrvatskog podrijetla, a politički iščitavaju književni tekstovi suvremenih autora. Ujedno je to i pogled na Drugoga – bilo da je riječ o ljudima s granice, talijanskom Jugu i njegovim običajima ili okultnome svijetu viđenom očima znanstvene episteme u pripovjednom tekstu.

Morana ČALE i Tatjana PERUŠKO